

Vammaisneuvosto Toimintakertomus 2025

Toiminta-ajatus

Vammaisneuvoston toimintaa ohjaavat Kuntalaki ja Vammaispalvelulaki.

Kuntalain 28§ mukaan vammaisten henkilöiden osallistamis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto. Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen. Vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus. Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä. Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen tai päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta.

Vammaisneuvoston toiminta tukee Kuusamon kaupungin strategisia tavoitteita edistämällä kuntalaisten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja hyvinvointia. Neuvosto toimii kaupungin asiantuntijaelimenä, joka tuo päätöksentekoon vammaisten henkilöiden näkökulmia varmistamalla, että palvelut, ympäristö ja päätökset ovat esteettömiä ja saavutettavia. Lisäksi vammaisneuvosto voi tehdä aloitteita ja esityksiä eri viranomaisille ja antaa lausuntoja vammaisia koskevista asioista.

Toiminta toteuttaa kaupungin vammaispoliittisen ohjelman keskeisiä tavoitteita: osallisuuden vahvistamista, esteettömyyden parantamista, yhdenvertaisuuden edistämistä sekä palvelujen kehittämistä asiakaslähtöisesti.

Vammaisneuvosto (16 varsinaista jäsentä + 17 varajäsentä) on tehnyt tiivistä yhteistyötä paikallisten vammaisjärjestöjen (9 järjestöä), kokemusasiantuntijoiden (6 hlöä), luottamushenkilöiden (4 hlöä) ja Pohteen vammaisneuvoston kanssa.

Toiminta tukee kaupungin tavoitetta rakentaa toimivaa ja osallistavaa kumppanuusverkostoa sekä yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.

Toimintasuunnitelman mukaisesti Vammaisneuvoston tehtävänä on:

1. Edistää viranomaisten, vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen yhteistoimintaa Kuusamon kaupungissa.
2. Lisätä tietoa ja ymmärrystä vammaisten henkilöiden tarpeista ja elinolosuhteista.
3. Edistää kunnan yleisiin oloihin vaikuttavaa kunnallista päätöksentekoa vammaisten kannalta.
4. Edistää vammaisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kunnalliseen päätöksentekoon.
5. Edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoista osallistumista yhteiskunnan eri toimintoihin, kuten koulutukseen, työhön, asumiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kulttuuriin ja vapaa-aikaan.
6. Edistää vammaispalvelujen tilannetta ja kehittymistä kaupungin alueella ja seurata vammaispoliittisen ohjelman toteutumista.
7. Tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kunnan eri viranomaisille vammaisten näkökulmasta.

8. Tiedottaa käsittelemistään asioista.

9. Laatia vuosittain selvitys toiminnastaan.

Vammaisneuvoston toimintaa vuonna 2025:

- Neuvosto kokousti vuoden 2025 aikana yhteensä 7 kertaa, joista yksi oli yhteinen kokous Vanhusneuvoston kanssa. Yhteiskokouksessa vahvistetaan neuvostojen välistä yhteistyötä, edistetään tiedonvaihtoa sekä käsitellään yhteisiä teemoja. Neuvoston kokouksissa on vierailut 8 eri asiantuntijaa..
- Neuvoston toiminnan rakenteita vahvistettiin laatimalla toimintasääntö. Toimintasääntö määrittelee neuvoston tehtävät, vastuut ja toimintatavat. Sääntö tukee neuvoston suunnitelmallista, läpinäkyvää ja tavoitteellista työskentelyä kaupungin ja Pohteen toimijoiden kanssa.
- Neuvosto laati toimintasuunnitelman loppuvuodelle 2025 sekä vuodelle 2026. Suunnitelma ohjaa neuvoston tavoitteellista työskentelyä sekä varmistaa, että toiminta tukee kaupungin strategiaa linjauksia ja vammaisten henkilöiden yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia.
- Neuvosto osallistui paikallisen hyvinvointisuunnitelman laadintaan ja antoi siihen lausunnon. Lausunnonlaadinnalla tuotiin esiin vammaisten henkilöiden näkökulmia, palvelutarpeita ja yhdenvertaisuuden toteutumista, jotta hyvinvointityö huomioi eri väestöryhmät mahdollisimman kattavasti.
- Neuvosto osallistui Kuntaliiton järjestämään koulutukseen, joka käsiteli vaikuttamistoimielinten toimintaa. Koulutus vahvisti neuvoston osaamista, lisäsi ymmärrystä vaikuttamistoimielinten roolista kunnallisessa päätöksenteossa ja tuki neuvoston valmiuksia toimia asiantuntevana yhteistyökumppanina kaupungin ja Pohteen suuntaan.
- Neuvosto tutustui liikuntakeskuksen erityisryhmille suunnattuihin palveluihin ja toteutti esteettömyyskävelyn liikunta-, uima- ja jäähalleissa. Lisäksi neuvosto vieraili Toimintakeskus Otavassa. Vierailujen tavoitteena oli arvioida palvelujen saavutettavuutta ja esteettömyyttä, kerätä käyttäjäkokemuksia ja tunnistaa kehittämistarpeita vammaisten henkilöiden näkökulmasta.
- Neuvoston edustus osallistui Kuusamon Eläkkeensaajat ry:n tilaisuuteen, mikä vahvisti yhteistyötä paikallisen yhdistyksen kanssa ja tarjosi mahdollisuuden vuoropuheluun eri käyttäjäryhmien välillä.
- Neuvosto tiedotti Kehitysvammaisten ihmisten teemaviikon aikana paikallislehden toimittajia tekemään juttua neuvoston toiminnasta, teemaviikosta ja Kansainvälisestä vammaisten päivästä. Jutut julkaistiin Koillissanomissa ja Meijjän

Kuusamo -lehdessä 3.12.2025. Tiedottaminen lisää neuvoston toiminnan näkyvyyttä ja vahvistaa tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista.

- Neuvosto on valmistellut Esteettömyyden avain -tunnustuksen myöntöperusteita vammaismyönteiselle taholle, yhteisölle, yksilölle tai teolle. Tunnustuksen tavoitteena on nostaa esiin hyviä käytäntöjä, edistää esteettömyyttä ja kannustaa toimijoita kehittämään palvelujaan ja ympäristöään yhdenvertaisemmiksi.
- Neuvosto laati yhdessä vanhusneuvoston kanssa yhteiskirjelmän Kuusamon Vuokrataloille koskien keskustan senioritalossa ilmenneitä puutteita. Kirjelmässä tuotiin esiin asukkaiden arkea haittaavia ongelmia ja esitettiin harkittavia korjaustoimenpiteitä. Kuusamon Vuokratalot reagoi asiaan nopeasti ja ryhtyi toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi, ja asian käsittely on edennyt myönteisesti. Yhteiskirjelmä vahvisti neuvostojen roolia asukkaiden edunvalvojina ja osoitti, että yhteistyöllä voidaan vaikuttaa konkreettisesti asumisolosuhteiden parantamiseen.
- Neuvoston edustaja on vierailut kerran kaupunginhallituksen kokouksessa 9.9.2025:
 - § 172 Kuusamon kaupungin esitys PPP-Köökki Oy:n hallituksen jäseneksi
 - § 176 Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027–2028 laadintaohjeet, aikataulu ja talousarvioketysja osallistunut Kaupunginvaltuuston kokouksiin 8 kertaa.

Yhteistyö Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen (Pohde) kanssa:

- Neuvosto tutustui Pohteen ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmaluonnokseen ja antoi siitä esityksen. Esityksessä tuotiin esiin vammaisten henkilöiden näkökulmia, palvelutarpeita ja yhdenvertaisuuden toteutumista, jotta suunnitelma huomioi myös vammaiset osana alueellista hyvinvointityötä.
- Neuvosto antoi lausunnon Pohteen strategian luonnoksesta. Lausunnossa tuotiin esiin vammaisten henkilöiden yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden ja palvelujen toimivuuden näkökulmia, jotta strategia huomioi vammaiset kuntalaiset osana alueen kokonaiskehittämistä.
- Pohteen vammaisneuvoston kokouksiin osallistuttiin vuoden aikana neljä kertaa, ja lisäksi edunvalvontaa tehtiin aktiivisesti kokousten ulkopuolella. Toiminta vahvistaa rajapintayhteistyötä kunnan ja hyvinvointialueen välillä sekä tukee palvelujen kehittämistä vammaisten henkilöiden tarpeita vastaaviksi. Neuvosto toi esiin havaintoja, kehittämistarpeita ja käyttäjäkokemuksia, jotka edistävät yhteistä ymmärrystä ja parantavat vuoropuhelua eri toimijoiden välillä.

Vammaisneuvosto on jättänyt esityksen ja aloitteita (2 kpl):

- Neuvosto on jättänyt esityksen paikallisen vaikuttamisen rakenteiden vahvistamisesta, jotta kaupungin päätöksentekoprosesseja kehitettäisiin siten, että vaikuttamistoimielimillä olisi mahdollisuus osallistua jo päätösten suunnittelu- ja valmisteluvaiheisiin.
- Aloite määrärahan varaamiseksi vuoden 2026 talousarvioon palvelulinjan / kuljetuspalvelun toteuttamiseen ikääntyville Kuusamossa (aloite tehty yhdessä vanhusneuvoston kanssa).
- Aloite induktiosilmukan hankkimisesta kaupungintalon kokoustila Pihlajaan.

Kuusamoon on aikoinaan laadittu Vammaispoliittinen ohjelma vuosille 2020–2025.

Ohjelmaan on kirjattu, että neuvoston tulee arvioida paikallisen Vammaispoliittisen ohjelman toteutumista vuosittain yhteistyötapaamisissa sekä vammaisilta hankkimansa palautteen perusteella.

Päätelmät sisällytetään vammaisneuvoston vuosikertomuksiin ja saatetaan lautakuntien ja muiden yhteistyötahojen tietoon mahdollisia toimenpiteitä varten. Näin neuvosto varmistaa, että vammaisten henkilöiden näkökulmat tulevat huomioiduiksi kunnan palvelujen ja toimintaympäristön kehittämisessä.

Arvioinnissa vammaispoliittisen ohjelman toteutumisesta tarkastellaan ohjelman keskeisiä osa-alueita: esteettömyyttä, osallisuutta, saavutettavuutta, ympäristöä ja liikkumista, koulutusta, sosiaali- ja terveystoimintaa, työelämää sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja. Osa-alueita peilataan kunnan käytännön toimintaan:

- *Osallistuminen ja vaikuttaminen: miten vammaisten henkilöiden ääni kuuluu suunnittelussa, päätöksenteossa ja viestinnässä, sekä miten saavutettavuus toteutuu sähköisessä asiointissa ja tiedottamisessa.*
- *Ympäristö ja liikkuminen: esteettömyyskarttoitusten toteutuminen, kunnossapidon vaikutus liikkumiseen sekä kokemusasiatuntijuuden hyödyntäminen suunnittelussa.*
- *Koulutus ja elinikäinen oppiminen: monimuotoisten opetusmenetelmien kehittäminen ja erityisryhmien koulutusmahdollisuuksien turvaaminen.*
- *Sosiaali- ja terveystoiminta: palvelujen saavutettavuus, ohjauksen selkeys, vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien käyttö ja asiakkaan osallisuus palvelujen suunnittelussa.*
- *Työelämä: työllistymisen esteiden tunnistaminen, tuetun työn kehittäminen ja vammaisosaamisen vahvistaminen paikallisesti.*
- *Kulttuuri ja vapaa-aika: esteettömien tilojen ja palvelujen kehittäminen sekä osallistumista tukevien palvelujen, kuten henkilökohtaisen avun toimivuus.*

Vammaisneuvoston vuoden 2025 toiminta edisti vammaispoliittisen ohjelman tavoitteita laaja-alaisesti erityisesti osallistumisen, esteettömyyden ja saavutettavuuden näkökulmista sekä tiivistä yhteistyötä kaupungin ja Pohteen välillä.

Arviointi perustuu neuvoston kokouksiin, asiantuntijavierailuihin, lausuntoihin ja vammaisilta saatuun palautteeseen.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Neuvosto vahvisti vaikuttamisrakenteita laatimalla toimintasäännön ja toimintasuunnitelman sekä osallistumalla aktiivisesti lausuntojen ja suunnitelmien valmisteluun. Teemaviikon medianäkyvyys paransi tiedon saavutettavuutta ja toi vammaisten äänen esiin paikallisesti. Lisäksi neuvosto nosti kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan mukaan päätöksenteon avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja vammaisten mahdollisuuksia osallistua suunnitteluun ja palvelujen kehittämiseen.

Ympäristö ja liikkuminen

Esteettömyyskävelyt liikunta-, uima- ja jäähallissa sekä vierailut palveluysiköihin toivat esiin konkreettisia kehittämistarpeita. Induktiosilmukka-aloite parantaa kokoustilan viestinnällistä esteettömyyttä. Neuvosto nosti hyvinvointisuunnitelmaan haja-asutusalueiden vammaisten liikkumisen haasteet sekä tarpeen kehittää keskustaan suuntautuvaa palvelulinjaa.

Koulutus ja elinikäinen oppiminen

Koulutukseen osallistuminen vahvisti neuvoston osaamista, mutta erityisryhmien koulutusmahdollisuuksien kehittäminen edellyttää jatkossa tarkempaa paikallista tarkastelua, jotta yhdenvertaiset oppimispolut voidaan varmistaa.

Sosiaali- ja terveystalvelut

Lausunnot Pohteen strategiaan ja hyvinvointisuunnitelmaan vahvistivat vammaisten näkökulmien huomioimista palvelujen kehittämisessä. Osallistuminen Pohteen vammaisneuvoston kokouksiin tuki rajapintayhteistyötä ja toi esiin palvelujen saavutettavuuden haasteita. Neuvosto nosti kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan huolen hoitoon pääsystä, peruspalvelujen saavutettavuudesta ja henkilökohtaisen avun riittävydestä.

Työelämä

Vuoden aikana ei toteutettu erillisiä työelämäpainotteisia hankkeita, mutta neuvoston tekemät aloitteet ja vaikuttamistyö luovat edellytyksiä työllistymisen esteiden tarkastelulle jatkossa.

Neuvosto esitti kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan vahvistetun ja tuetun työn mahdollisuuksia ja paikallisen vammaisosaamisen kehittämistä.

Kulttuuri ja vapaa-aika

Liikuntakeskuksen palveluihin tutustuminen ja esteettömyyden arviointi tukivat vapaa-ajan palvelujen saavutettavuuden kehittämistä. Yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa lisäsi ymmärrystä käyttäjäkokemuksista.

Neuvosto nosti kaupungin hyvinvointisuunnitelmaan Kumppanuustalon toiminnan tehostamista maksuttomien tilojen mahdollistamiseksi järjestöille.

Neuvosto tutustui esteettömyysindeksin toimintamalliin.

Vammaisneuvostojen kokoonpanot:

Kaupunginhallitus nimittää neuvoston neljäksi vuodeksi kerrallaan vammaisjärjestöjen esitysten perusteella.

Vammaisneuvoston kokoonpano 31.5.2025 saakka:

rooli / yhdistys:

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
Kuusamon Hengitysyhdistys ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Kuusamon Seurakunta
Koillismaan Kuuloyhdistys ry
Koillismaan Parkinson kerho
Koillismaan Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
Kuusamon Invalidit ry
Kuusamon Mielenterveyden Tuki ry
Koillismaan Omaishoitajat ja Läheiset ry
kokemusasiantuntija
kokemusasiantuntija

varsinainen jäsen

Taisto Määttä
Tuula Mustonen
Pirkko Ervasti
Liisa Hokkinen
Anne Vanttaja
Elvi Tornberg
Martti Tyni
Tuula Nevala
Pirjo Hiltunen
Laura Jormakka
Saila Käsmä- Karjalainen
Osmo Aittakumpu
Jukka Heikkinen

varajäsen:

Taina Wendelin
Tapio Leväniemi
Marjatta Karvola
Risto Kurtti
Pentti Palosaari
Marja-Leena Lehtopuu
Sisko Palosaari
Leo Karjalainen
Mia Marsch
Tarja Nieminen
Matti Alatalo

pysyvät asiantuntijat toimialoilta:

Kasvatus- ja sivistystoimi
Yhdyskuntatekniikka
Keskushallinto

Irma Pesonen
Sami Ervasti, talonrakennusinsinööri
Pirkko Määttä, hyvinvointikoordinaattori, neuvoston sihteeri
Pia Miettunen

Vammaisneuvoston kokoonpano 1.6.2025 alkaen:

varsinainen jäsen:

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja
Kuusamon Hengitysyhdistys ry
Kuusamon Invalidit ry
Kuusamon Mielenterveyden Tuki ry
Koillismaan Kuuloyhdistys ry
Koillismaan Omaishoitajat ja Läheiset ry
Kuusamon Erityisen Tuen Tukiyhdistys KET-TU ry
Koillismaan Allergia-, Iho- ja Astmayhdistys ry
kokemusasiantuntija
kokemusasiantuntija

rooli / taho:

Sari Tyynelä
Jukka Matela
Pirkko Ervasti
Pirjo Hiltunen
Laura Jormakka
Risto Kurtti
Saila Käsmä-Karjalainen
Aira Leinonen
Anette Pätsi
Seija Heiskanen
Pia Mänttari

varajäsen:

Vappu Parkkisenniemi
Raimo Heikkilä
Pertti Juutinen
Tapio Riekki
Mia Marsch
Anu Huttu
Tuula Nevala

pysyvät asiantuntijat toimialoilta:

Tulevaisuustoimiala
Keskushallinto

Juha Kehusmaa, kotouttamisohjaaja
Anne Höykinpuro, hallintoassistentti, neuvoston sihteeri

Vammaisneuvoston edustajat eri toimielimissä:

31.5.2025 saakka:

taho:

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde
Kaupunginvaltuusto
Kaupunginhallitus
Kasvatus- ja sivistyslautakunta
Yhdyskuntatekniikan lautakunta
Tulevaisuuslautakunta

varsinainen edustaja: varaedustaja:

Tuula Mustonen
Saila Käsmä-Karjalainen
Saila Käsmä-Karjalainen
Irma Pesonen
Pirkko Ervasti
Pirkko Ervasti

Taisto Määttä
Pirkko Ervasti
Pirkko Ervasti
Tuula Nevala
Liisa Hokkinen
Tuula Nevala

1.6.2025 alkaen:

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde
Kaupunginvaltuusto
Kaupunginhallitus
Kasvatus- ja sivistyslautakunta
Yhdyskuntatekniikan lautakunta
Tulevaisuuslautakunta

Sari Tyynelä
Pirkko Ervasti
Pirkko Ervasti
Tuula Nevala
Anette Pätsi
Risto Kurtti

Jukka Matela
Saila Käsmä-Karjalainen
Saila Käsmä-Karjalainen
Anette Pätsi
Vappu Parkkisenniemi
Tapio Riekki

kokouksiin osallistuneet asiantuntijat:

taho:

Kuntaliitto, hyvinvointi- ja sivistysyksikkö
Kuntaliitto, hyvinvointi- ja sivistysyksikkö
Kuusamon kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kuusamon kaupunki
Kelan tulkkausalvelut

asiantuntija:

Liisa Jurmu, projektipäällikkö
Sami Niemi, erityisasiantuntija
Kirsi Kangas, hallinto- ja talousjohtaja
Sami Ervasti, rakennuttajainsinööri
Jukka Rönkkönen, suunnittelija
Satu Tyni, sihteeri
Juha Kehusmaa, kotouttamisohjaaja
Ulla Ingalsuo-Laaksonen, kulttuuritoimenjohtaja
2 tulkkia

